

HOTĂRÂREA Nr.1

din 30 iunie 2004

asupra inițiativei legislative a cetățenilor pentru modificarea și completarea art.170 din Legea învățământului nr.84/1995, republicată, cu modificările și completările ulterioare

Publicată în Monitorul Oficial nr.660 din 22.07.2004

Cu Adresa nr.51/433 din 7 iunie 2004, președintele Camerei Deputaților a transmis Curții Constituționale propunerea legislativă a cetățenilor pentru modificarea și completarea art.170 din Legea învățământului nr.84/1995, înregistrată la Camera Deputaților cu nr.51/433 din 2 iunie 2004.

În cuprinsul adresei se face mențiunea că sunt transmise, "de asemenea, în original, listele susținătorilor acestei inițiative legislative din 33 de județe și 5 sectoare ale municipiului București, atestate potrivit dispozițiilor art.5 din Legea nr.189/1999", precizându-se totodată "că listele de susținători din sectorul 2 al municipiului București nu au fost atestate în termenul prevăzut de lege", pentru această situație fiind sesizat Guvernul "în vederea urgentării operațiunilor de atestare".

Documentația transmisă Curții Constituționale de către Camera Deputaților cuprinde:

1. Cererea înregistrată la Secretariatul general al Camerei Deputaților sub nr.51/433 din 2 iunie 2004, prin care membrii Comitetului de inițiativă au solicitat înregistrarea propunerii legislative a cetățenilor;

2. Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.209 din 10 martie 2004, în care sunt publicate:

- expunerea de motive semnată de Comitetul de inițiativă, format din 19 membri, și textul propunerii legislative a cetățenilor pentru modificarea și completarea art.170 din Legea învățământului nr.84/1995;

- Avizul nr.219 din 11 februarie 2004 al Consiliului Legislativ, referitor la inițiativa cetățenească privind modificarea Legii învățământului nr.84/1995, republicată, cu modificările și completările ulterioare;

- declarația celor 19 membri ai Comitetului de inițiativă de constituire a acestuia "în scopul promovării unui proiect de lege privind modificarea art.170 din Legea învățământului nr.84/1995, republicată, cu modificările și completările ulterioare", cu mențiunea că sunt cetățeni cu drept de vot și nu încalcă prevederile art.2 alin.2 din Legea nr.189/1999 privind exercitarea inițiativei legislative de către cetățeni;

- procura dată de membrii Comitetului de inițiativă privind exercitarea inițiativei legislative de către cetățeni, prin care aceștia o împuternicesc pe Liliana Elena Aldescu pentru a depune propunerea legislativă privind modificarea art.170 din Legea învățământului nr.84/1995, republicată, cu modificările și completările ulterioare, care formează obiectul inițiativei legislative, în vederea avizării de către Consiliul Legislativ și pentru publicarea propunerii legislative în Monitorul Oficial al României, Partea I, autentificată de notarul public Elena Rotărescu;

- încheierile de autentificare nr.3.658 și nr.3.659 din 17 decembrie 2003 ale Biroului notarului public Elena Rotărescu;

3. un număr de 1.079 de dosare cu semnături ale susținătorilor inițiativei legislative a cetățenilor din 33 de județe și 5 sectoare ale municipiului București.

Propunerea legislativă a cetățenilor pentru modificarea și completarea art.170 din Legea învățământului nr.84/1995 formează obiectul Dosarului nr.334J/2004 al Curții Constituționale și are următorul cuprins:

"Articol unic - Art.170 din Legea învățământului nr.84/1995, republicată, cu modificările și completările ulterioare, se modifică și se completează după cum urmează:

1. Alineatul (1) se modifică și va avea următorul cuprins:

«Începând cu 1 ianuarie 2005, finanțarea învățământului de stat se face de la bugetul de stat, cu prioritate din cotele de T.V.A., în limitele a cel puțin 6 % din PIB.»

2. După alineatul (1) se introduc trei noi alineate, alineatele (1¹), (1²) și (1³), cu următorul cuprins:

«(1) De la 1 ianuarie 2007, pentru finanțarea învățământului de stat, bugetul de stat asigură, în principal, din cotele de T.V.A., un procent de minimum 7 % din PIB.

(1²) Procentele din PIB alocate anual prin legea bugetului de stat pentru finanțarea învățământului de stat asigură realizarea următoarelor cerințe:

a) considerarea dezvoltării învățământului ca prioritate națională pentru pregătirea resurselor umane la nivelul standardelor internaționale;

b) profesionalizarea resurselor umane în concordanță cu diversificarea pieței muncii;

c) dezvoltarea bazei materiale și dotarea unităților de învățământ cu material didactic performant, la nivelul standardelor europene;

d) asigurarea unei salarizări motivante pentru personalul didactic, care să garanteze atragerea tinerilor cu vocație pentru cariera didactică, dar și menținerea în sistem a acestora;

e) dezvoltarea învățământului superior și a cercetării științifice universitare pentru integrarea la vârf în piața științifică mondială.

(1³) Statul garantează alocarea prin legea anuală a bugetului de stat, pentru finanțarea învățământului de stat, a procentelor din PIB prevăzute la alin.(1) și (1¹). În acest scop, prevederile din alin.(1) și (1¹) au caracter minimal și obligatoriu la elaborarea legilor anuale ale bugetului de stat, începând cu anul 2005.»"

În expunerea de motive care însoțește propunerea legislativă a cetățenilor pentru modificarea și completarea art.170 din Legea învățământului nr.84/1995 se arată, în esență, că, "deși în 1995 a fost adoptată Legea învățământului nr.84/1995, care prevede expres alocarea de la bugetul de stat a unui procent din produsul intern brut de minim 4 % pentru finanțarea învățământului de stat, practic, acest procent nu a fost niciodată acordat". Comitetul de inițiativă, constituit potrivit Legii nr.189/1999, republicată, susține, de asemenea, că în alte țări candidate pentru aderarea la Uniunea Europeană, precum și în țările membre ale Uniunii, procentele acordate învățământului au fost mult mai mari, exemplificându-se cu situația din Bulgaria, Letonia, Lituania, Estonia, Finlanda, Austria, Danemarca, Republica Cehă, Ungaria, Polonia.

Totodată, în expunerea de motive se arată că salariile nemotivante ale personalului din învățământ, care s-au situat sub nivelul salariului mediu pe economie, "au determinat migrarea spre alte sectoare de activitate a personalului didactic cu certe calități pedagogice și cu rezultate deosebite [...], dar și lipsa de interes a tinerilor care optează pentru cariere mai atractive din punct de vedere material [...]". În expunerea de motive se arată totodată că "actul educațional se desfășoară în condiții precare: materialul didactic al școlilor atât în mediul urban, cât și din mediul rural este, în unele cazuri, cu mult sub nivelul celui din țările în curs de aderare sau membre ale Uniunii Europene".

CURTEA,

examinând propunerea legislativă a cetățenilor pentru modificarea și completarea art.170 din Legea învățământului nr.84/1995, republicată, cu modificările și completările ulterioare, prin raportare la dispozițiile art.74 alin.(1) și (2) din Constituție, republicată, ale Legii nr.189/1999 privind exercitarea inițiativei legislative de către cetățeni, republicată, și cele ale Legii nr.47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, republicată, cu modificările și completările ulterioare, precum și raportul întocmit de judecătorul-raportor, reține următoarele:

Curtea a fost sesizată de președintele Camerei Deputaților cu privire la inițiativa legislativă a cetățenilor pentru modificarea și completarea art.170 din Legea nr.84/1995, republicată, cu modificările și completările ulterioare, în conformitate cu dispozițiile Legii nr.47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, republicată, modificată și completată prin Legea nr.232/2004, precum și cu dispozițiile Legii nr.189/1999 privind exercitarea inițiativei legislative de către cetățeni, republicată.

Competența Curții Constituționale de a se pronunța asupra inițiativei legislative a cetățenilor este prevăzută la art.146 lit.j) din Constituție, republicată, potrivit căreia această autoritate "verifică îndeplinirea condițiilor pentru exercitarea inițiativei legislative de către cetățeni". În legătură cu această atribuție sunt incidente și dispozițiile art.74 alin.(1) și (2) din Constituție, republicată, care prevăd că inițiativa legislativă aparține și "[...] unui număr de cel puțin 100.000 de cetățeni cu drept de vot. Cetățenii care își manifestă dreptul la inițiativă legislativă trebuie să provină din cel puțin un sfert din județele țării, iar în fiecare din aceste județe, respectiv în municipiul București, trebuie să fie înregistrate cel puțin 5.000 de semnături în sprijinul acestei inițiative.

(2) Nu pot face obiectul inițiativei legislative a cetățenilor problemele fiscale, cele cu caracter internațional, amnistia și grațierea".

Curtea reține că sub aspectul competenței sale sunt, de asemenea, aplicabile dispozițiile art.34³ din Legea nr.47/1992, republicată, modificată și completată prin Legea nr.232/2004, precum și dispozițiile art.7 din Legea nr.189/1999, republicată, care, utilizând aceiași termeni, stabilesc obiectul verificării pe care Curtea o întreprinde în exercitarea atribuției sale constituționale. Aceste dispoziții au următorul cuprins:

- Art.34³ din legea organică a Curții Constituționale: "*Curtea Constituțională, din oficiu sau pe baza sesizării președintelui Camerei Parlamentului la care s-a înregistrat inițiativa legislativă a cetățenilor, se pronunță asupra:*

a) *caracterului constituțional al propunerii legislative ce face obiectul inițiativei cetățenilor;*

b) *îndeplinirii condițiilor referitoare la publicarea acestei propuneri și dacă listele de susținători sunt atestate de către primarii unităților administrativ-teritoriale ori de către împuterniciții acestora;*

c) *întrunirii numărului minim de susținători pentru promovarea inițiativei, prevăzută la art.74 alin.(1) [...] din Constituție, republicată, precum și asupra respectării dispersiei teritoriale în județe și în municipiul București, prevăzută de aceleași articole."*

- Art.7 alin.(1) din legea privind inițiativa legislativă a cetățenilor are un conținut identic cu dispozițiile art.34³ din legea organică a Curții Constituționale, cu excepția tezei ultime a lit.b), în care sintagma "*sunt atestate potrivit art.5*" este înlocuită cu sintagma "*sunt atestate de către primarii unităților administrativ-teritoriale ori de către împuterniciții acestora*".

Curtea Constituțională reține că, în exercitarea atribuției prevăzute la art.146 lit.j) din Constituție, republicată, verifică conținutul constituțional al propunerii legislative care face obiectul inițiativei cetățenilor exclusiv prin raportare la îndeplinirea condițiilor prevăzute la art.74 alin.(1) și (2) din Constituție, republicată.

1. Cu privire la caracterul constituțional al propunerii legislative ce face obiectul inițiativei cetățenilor:

Prin inițiativa legislativă a cetățenilor se propune, în esență, modificarea prevederilor art.170 din Legea învățământului nr.84/1995, republicată, cu modificările și completările ulterioare, în sensul alocării de la bugetul de stat, pentru finanțarea învățământului de stat, a unui procent din produsul intern brut de cel puțin 6 %, începând cu 1 ianuarie 2005, și de minimum 7 %, începând cu 1 ianuarie 2007, indicându-se ca sursă de finanțare, cu prioritate, cotele din taxa pe valoarea adăugată.

Este evident, în consecință, că propunerea legislativă vizează concepția viitoare cu privire la formarea bugetului de stat, modificarea politicii bugetare privind învățământul, prin majorarea în anii viitori a procentului din produsul intern brut alocat învățământului de stat.

De altfel și Consiliul Legislativ, în avizul său publicat în Monitorul Oficial, consideră că "*mărima procentelor din produsul intern brut propuse a fi alocate finanțării învățământului de stat, [...] reprezintă o opțiune politico-economică și de oportunitate*".

Curtea constată așadar că propunerea legislativă este constituțională în raport cu dispozițiile art.74 alin.(2) din Constituție, republicată, deoarece nu vizează reglementarea vreunui dintre domeniile care nu pot face obiectul unei inițiative legislative, prevăzute la art.74 alin.(2) din Constituție, republicată.

2. În ceea ce privește îndeplinirea condițiilor referitoare la publicarea propunerii legislative și dacă listele de susținători prezentate sunt atestate potrivit art.5 din Legea nr.189/1999 privind exercitarea inițiativei legislative de către cetățeni, republicată:

a) Curtea constată că propunerea legislativă care face obiectul inițiativei cetățenilor, precum și expunerea de motive care o însoțește, semnată de comitetul de inițiativă format din 19 membri, au fost publicate în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.209 din 10 martie 2004, în cadrul termenului de maximum 30 de zile de la emiterea Avizului nr.219 din 11 februarie 2004 al Consiliului Legislativ, prevăzut la art.3 alin.(4) din Legea nr.189/1999, republicată.

b) Pe baza verificării făcute de către colectivul de magistrați-asistenți, constituit prin rezoluția președintelui Curții Constituționale, a celor 1.079 de dosare primite de la Camera Deputaților, cuprinzând semnături ale susținătorilor inițiativei legislative provenind din 33 de județe și 5 sectoare ale municipiului București, s-a constatat că listele de susținători au fost atestate.

S-a constatat însă că nu în toate cazurile atestarea listelor de susținători s-a făcut cu respectarea strictă a dispozițiilor art.5 din Legea nr.189/1999, republicată, de către primarii

unităților administrativ-teritoriale sau, în localitățile urbane, și de funcționarii primăriei împuterniciți de primar în acest scop.

Astfel au fost constatate situații în care atestarea calității de cetățean cu drept de vot și a domiciliului susținătorilor, prevăzută la art.5 din Legea nr.189/1999, republicată, s-a făcut în mediul rural prin semnătură, fără a se menționa calitatea de primar, aplicându-se ștampila consiliului local, iar nu a primarului, sau situații în care, în mediul urban, atestarea a fost făcută de către secretarul consiliului local, fără a se arăta numărul împuternicirii date de primar, conform art.5 alin.(1) din Legea nr.189/1999, republicată.

Față de această situație Curtea constată că susținătorii astfel atestați, în număr total de 13.186, nu pot fi luați în considerare.

În conformitate cu dispozițiile art.4 alin.(3) și ale art.5 alin.(2) și (3) din Legea nr.189/1999, republicată, în urma verificării efectuate de colectivul constituit, nu a fost luat în considerare un număr de 1.541 de susținători, întrucât din examinarea listelor a rezultat, pe baza codului numeric personal, că sunt minori ori s-a constatat că nu au semnat listele, aveau numele sau prenumele scrise în mod ilizibil ori mențiunile prezentau ștersături, rectificări nesemnate de către împuternicitul Comitetului de inițiativă. În numărul total de susținători care nu a fost luat în considerare intră de asemenea și susținătorii cu privire la care mențiunile privind actul de identitate și codul numeric personal lipseau sau erau înscrise în mod eronat.

Nu au fost luați în considerare cei 183 de susținători din comuna Țaga, județul Cluj, întrucât atestarea listei acestora nu a fost făcută de primarul comunei, ci de cel al municipiului Gherla.

Totodată, s-a constatat în mod neechivoc, în urma verificării, că un număr de 1.540 de susținători din județele care îndeplinesc condiția numărului minim nu a fost atestat cu respectarea prevederilor art.5 din Legea nr.189/1999, republicată, întrucât atestarea s-a făcut, la comune, de alte persoane decât primarul sau înlocuitorul de drept al acestuia.

Față de cele expuse, Curtea Constituțională constată că numărul susținătorilor astfel atestați nu poate fi inclus în totalul susținătorilor propunerii legislative, a căror atestare este legală. În consecință un număr total de 3.081 de susținători nu a fost luat în considerare, nefiind astfel inclus în numărul total al susținătorilor inițiativei legislative.

3. Cu privire la întrunirea numărului minim de susținători pentru promovarea inițiativei, prevăzut la art.74 alin.(1) din Constituție, republicată, precum și la respectarea dispersiei teritoriale în județe și în municipiul București, prevăzute de aceleași dispoziții:

Curtea Constituțională reține că, în conformitate cu prevederile art.74 alin.(1) din Constituție, republicată, inițiativa legislativă aparține unui număr de cel puțin 100.000 de cetățeni cu drept de vot, care trebuie să provină din cel puțin un sfert din județele țării, iar în fiecare dintre aceste județe, respectiv în municipiul București, trebuie să fie înregistrate cel puțin 5.000 de semnături în sprijinul acestei inițiative.

Pe baza examinării dosarelor cu susținătorii inițiativei legislative, Curtea Constituțională a stabilit că, din totalul de 190.135 de susținători înscrși pe listele care provin din 33 de județe și 5 sectoare ale municipiului București, numai cu privire la 134.575 de susținători sunt realizate condițiile prevăzute de lege, întrucât aceștia provin din 17 județe și din municipiul București, care îndeplinesc, fiecare, condiția de a avea cel puțin 5.000 de semnături în sprijinul inițiativei. Județele cu un număr de minimum 5.000 de susținători sunt: Arad, Argeș, Bacău, Bihor, Brașov, Cluj, Constanța, Dâmbovița, Dolj, Gorj, Harghita, Ialomița, Maramureș, Prahova, Suceava, Vaslui, Vrancea, precum și municipiul București. Este îndeplinită deci și condiția ca numărul județelor respective să fie de cel puțin o pătrime din totalul județelor țării.

În consecință, Curtea, reținând că listele care provin din celelalte 16 județe, care nu au înregistrat cel puțin 5.000 de susținători, nu pot fi luate în considerare, constată că susținătorii din aceste județe nu pot fi incluși în numărul total al susținătorilor inițiativei legislative, atestați de instituțiile prevăzute de lege, întrucât condițiile prevăzute la art.74 alin.(1) din Constituție, republicată, sunt cumulative. Județele în care numărul de susținători este mai mic de 5.000 de semnături sunt: Bistrița-Năsăud, Botoșani, Buzău, Călărași, Covasna, Galați, Iași, Ilfov, Mehedinți, Mureș, Neamț, Olt, Sălaj, Sibiu, Teleorman, Vâlcea.

Față de toate acestea, Curtea constată că inițiativa legislativă a cetățenilor pentru modificarea și completarea art.170 din Legea învățământului nr.84/1995, republicată, cu modificările și completările ulterioare, reunind în total 134.575 de susținători atestați în condițiile legii, întrunește numărul minim de susținători și dispersia teritorială în județe și în municipiul București, prevăzută la art.74 alin.(1) din Constituție, republicată.

Având în vedere considerentele expuse în prezenta hotărâre, dispozițiile art.74 alin.(1) și (2) și ale art.146 lit.j) din Constituție, republicată, prevederile art.34³ din Legea nr.47/1992, republicată, modificată și completată prin Legea nr.232/2004, precum și dispozițiile art.7 din Legea nr.189/1999, republicată,

CURTEA
În numele legii
HOTĂRĂȘTE:

Constată că propunerea legislativă care formează obiectul inițiativei legislative a cetățenilor pentru modificarea și completarea art.170 din Legea învățământului nr.84/1995, republicată, cu modificările și completările ulterioare, îndeplinește condițiile prevăzute de art.74 alin.(1) și (2) din Constituție, republicată, precum și pe cele ale Legii nr.189/1999 privind exercitarea inițiativei legislative de către cetățeni, republicată.

Definitivă și obligatorie.

Hotărârea se comunică președintelui Camerei Deputaților și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.